

«БЕКІТЕМІН»

Шымкент қаласының ДСБ
ШЖК «№2 Оналту орталығы»
ДКС-ның бас дәрігері
_____ А.О.Сапарғалиева

Бұйрық №133н/қ «23» қазан 2023ж.

**Шымкент қаласы денсаулық сақтау басқармасының
шаруашылық жүргізу құқығындағы «№2 Оналту орталығы»
мемлекеттік коммуналдық кәсіпорнның қызметкерлеріне
арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі
Нұсқаулығы**

Шымкент - 2023 жыл

1. Жалпы ережелер

1. Шымкент қаласы денсаулық сақтау басқармасының шаруашылық жүргізу құқығындағы «№2 Оңалту орталығы» мемлекеттік коммуналдық кәсіпорнының (бұдан әрі – Кәсіпорын) осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі нұсқаулығы (бұдан әрі - Нұсқаулық) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі рәсімдер мен теіктерді айкындайды, сыбайлас жемқорлық сипатындағы жағдай туындаған жағдайда Кәсіпорынның лауазымды адамдары мен қызметкерлерінің іс-қимыл тәртібін белгілейді.

2. Осы құжат Кәсіпорынның барлық құрылымдық бөлімшелерінің барлық лауазымды тұлғаларымен жұмыскерлерінің танысуы және қолдануы үшін міндетті болып табылады.

3. Осы нұсқаулықта келтірілген талаптар ең аз қажетті болып табылады және нақты жағдай үшін толық және/немесе шектеу ретінде қарастырылмауға тиіс.

4. Кәсіпорынның барлық жұмыскерлері атқаратын лауазымының деңгейіне және атқаратын функцияларына қарамастан осы Нұсқаулықтың талаптарын сақтауға міндетті.

2. Терминдер мен анықтамалар

5. Осы Нұсқаулықта мынадай терминдер мен анықтамалар пайдаланылады:

1) **сыбайлас жемқорлық** – Кәсіпорынның лауазымды адамдары мен қызметкерлерінің өздерінің лауазымдық (қызметтік) өкілеттіктерін және соған байланысты мүмкіндіктерін жеке өзі немесе делдалдар арқылы жеке өзіне не үшінші тұлғаларға мүліктік (мүліктік емес) игіліктер мен артықшылықтар алу немесе табу мақсатында заңсыз пайдалануы, сол сияқты игіліктер мен артықшылықтарды беру арқылы осы адамдарды параға сатып алу;

2) **пара** – лауазымды адам өзінің қызметтік жағдайына байланысты пара берушінің мүддесіндегі әрекеті не әрекетсіздігі үшін үшін қабылдайтын материалдық құндылықтар (заттар, ақша, көрсетілетін қызметтер, өзге де мүліктік пайда);

3) **параны бопсалау** – адамның пара берушінің немесе ол өкілдік ететін адамдардың заңды мүдделеріне нұқсан келтіруі мүмкін әрекеттер жасау қатерімен пара талап етуі не ол құқық қорғау мүдделері үшін зиянды салдарды болғызбау мақсатында пара беруге мәжбүр болатын жағдайларды қасақана жасауы;

4) **пара беру** – лауазымды адамды не жұмыскерді заңды немесе заңсыз іс-әрекеттер (әрекетсіздік) жасауға не берушінің пайдасына, оның ішінде қызмет бойынша жалпы қамқорлығы немесе рұқсатнамасы үшін қандай да бір артықшылықтар беруге, алуға итермелеуге бағытталған әрекет;

5) **пара нысанасы** – материалдық құндылықтар (заттар, ақша, қызметтер, өзге де мүліктік пайда), сондай-ақ сыйлықтар (әдеттегі бағаны төлеу міндеті жоқ материалдық немемесе материалдық емес нысандағы құндылық);

6) **лауазымды адам** – басқарушылық функцияларды орындауға уәкілеттік берілген, өзіне сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдайтын Кәсіпорынның жұмыскері;

7) **мүдделер қақтығысы** – жұмыскерлердің жеке мүдделері мен олардың лауазымдық міндеттері арасындағы қайшылық, мұндай жағдайда аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық міндеттерін орындамауына және (немесе) тиісінше орындамауына алып келуі мүмкін;

8) **сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл** – сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің өз өкілеттіктері шегіндегі сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде қоғамда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою жөніндегі, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру және олардың салдарларын жою жөніндегі қызметі;

9) **коммерциялық пара беру** - коммерциялық немесе өзге де ұйымда басқару функцияларын орындайтын адамға ақшаны, бағалы қағаздарды немесе өзге мүлікті заңсыз беру, сол сияқты оның өзінің қызмет жағдайын пайдаланғаны үшін, сондай-ақ пара беруді жүзеге асыратын адамның мүддесі үшін қызметі бойынша жалпы қамқорлығы үшін оған мүліктік сипаттағы қызметтерді заңсыз көрсету;

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі нұсқаулықтың мақсаттары мен міндеттері

6. Нұсқаулық сыбайлас жемқорлық әрекеттерінің алдын алу, Кәсіпорынның лауазымды адамдары мен жұмыскерлердің сыбайлас жемқорлық сипатындағы іс-әрекеттерге тартуды азайту мақсатында, оның ішінде Кәсіпорынның лауазымды тұлғалар мен жұмыскерлері арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру мақсатында әзірленді.

7. Нұсқаулықтың негізгі міндеттері:

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы сипаттағы жағдай туындыған кезде Кәсіпорынның лауазымды адамдары мен жұмыскерлерінің іс-қимыл тәртәбән белгілейді;

2) кәсіпорынның лауазымды адамдары мен жұмыскерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жәніндегі міндеттерін белгілейді:

3) карамағындағылардың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары үшін Кәсіпорынның лауазымды адамдары мен басшыларының жауапкершілігін белгілейді.

4. Сыбайлас жемқорлық әрекеттері туындаған жағдайда Кәсіпорын жұмыскерлерінің мінез құлық қағидалары бойынша ұсыныстар

8. Пара алу және беру жәніндегі іс-әрекеттер Қазақстан Республикасының Қылмыстық кодексінің және Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің іс-әрекеттеріне жатады.

9. Егер пара заттары лауазымды адамның не жұмыскердің жақын туыстарына, жұбайына (зайыбына) және (немесе) жекжаттарына оның келісімімен берілген болса, не ол бұған қарсы білдірмесе және өзінің қызметтік өкілеттілігін пара берушінің пайдасына пайдаланса, мұндай әрекеттер пара алу ретінде саралануы тиіс.

10. Сыбайлас жемқорлық бағытындағы ықтимал арандатушылықтарды болдырмау үшін:

1) келушілер орналасқан қызметтік үй-жайларды және жеке заттарды (киім, портфельдер, сөмкелер және т.б.) караусыз қалдырмауға;

2) жұмыс компьютерлерін, жеке телефондарды және т.б. қосулы (еркін қол жетімді) қалдырмауға;

3) келуші кеткеннен кейін жұмыс орнында, жұмыс компьютерінде, жеке заттарында қандай да бір бөгде затар немесе қандайда бір ақпарат табылған жағдайда, ешқандай дербес іс-қимыл жасамай (қолын тигізбеу, түзетпеу орнынан алып кетпеу және т.б.) дереу тікелей басшыға және комплаенс-қызметке хабарлауға;

4) Кәсіпорынның сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартына, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді реттейтін Кәсіпорынның басқа да ішкі құжаттарына сәйкес қоғамдық қатынастардың оқшауланған саласында жұмыс істейтін адамдардың міне-құлық (іс-қимыл) қағидаларын сақтау қажет;

11. Сыбайлас жемқорлық сипатындағы жағдайларда Кәсіпорынның лауазымды адамына немесе жұмыскерлеріне (оның ішінде коммерциялық пара беру және бопсалау) ұсынылады:

1) пара беру және/немесе коммерциялық пара беру нысанасын қабылдауға дайындық немесе үзілді кесілді бас тарту ретінде түсіндірілуі мүмкін асығыс мәлімдемелерге жол бермей, өте сақ болу;

2) ұсынылатын шарттарды (сомалардың мөлшері, тауарлардың атаулары, қызметтердің сипаты, пара нысанасын беру мерзімдері мен тәсілдері, мәселелерді шешу реттілігі және т.б.) барынша дәл есте сақтауға мұқият тыңдау;

3) егер диктофон болса, параның мәні туралы ұсынысты (жасырын) жазып алуға тырысу;

4) Кәсіпорынның комплаенс-қызметіне электрондық мекен жай бойынша жазбаша немесе ауызша хабарлама жіберуге: +7 702 266 48 44 телефоны бойынша.

12. Параны бопсалау жағдайында Сізден пара алу немесе коммерциялық пара алу фактісі туралы өтініш жазу керек, онда жұмыскерге комплаенс-қызметті ұсына отырып, келесі мәліметтерді нақты көрсету қажет.

1) Сізден пара сұрататын тұлғаның тегі, аты, әкесінің аты, лауазымы, мекеменің атауы;

2) бопсаланатын параның (пара берудің) сомасы мен сипаты;

3) сізден не үшін параны бопсалайтын әрекеттер (немесе әрекетсіздіктер);

4) тікелей пара қалай берілуі керек және уақыты, орны.

5) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға төменде көрсетілген тәсілдердің бірімен дайындалып жатқан не жасалған қылмыс туралы жүгінуге:

- 1424 нөмері бойынша Call-орталыққа қоңырау шалу;

- Шымкент қаласы, Қазыбек би к-сі 3, Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігінің (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет) Шымкент қаласы бойынша департаменті мекенжайы бойынша немесе тұрғылықты (болған) жері бойынша жазбаша өтініш;

- Egov.kz электрондық үкімет порталының онлайн-сервисі арқылы өтініш жіберу (ЭЦҚ болуы қажет);

- «Ашық диалог» сайтында Агенттік төрағасының блогына немесе Агенттік сайтына жазу және Агенттіктің – kense@anticor.gov.kz электрондық почтасына жазу.

5. Басшылардың бағыныштылардың сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылығы үшін жауапкершілігі

13. Сыбайлас жемқорлыққа байланысты құқыққа қарсы іс-әрекет жасағаны үшін Кәсіпорынның лауазымды адамдары мен жұмыскерлері Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жауапты болады.

14. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған шараларды күшейту мақсатында бағыныштылары өздерінің функционалдық міндеттерін орындау кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасаған және олардың кінәсі сотта дәлелденген басшылардың тәртіптік жауапкершілігін білдіретін норма көзделген.

15. Лауазымды адамға не жұмыскерге қатысты сыбайлас жемқорлыққа бағытталған фактілер бойынша шығарылған тиісті уәкілетті органдардың актілері болған жағдайда, Кәсіпорынның осы жұмыскері Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне сәйкес шектеуге негіз болған себептер анықталғанға және (немесе) жойылғанға дейін өзінің лауазымдық міндеттерін атқарудан шеттетіледі.

16. Жұмыскердің тікелей бағыныштылығы Кәсіпорынның ұйымдық құрылымы мен лауазымдық нұсқаулықтары негізінде анықталады.

17. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактісі туралы хабарланған немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға өзге де жолмен жәрдемдесетін (көрсеткен) адам мемлекеттің қорғауында болады және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті орган айқандаған тәртіппен, сондай-ақ Кәсіпорынның лауазымды адамының немесе уәкілетті органның шешімдері негізінді көтермеленеді.

6. Қортынды ережелер

18. Кәсіпорынның лауазымды тұлғаларымен қызметкерлері осы Нұсқаулықтың ережелерін мүлтіксіз орындауға міндеттеме алады.

19. Нұсқаулық Кәсіпорынның бас дәрігері бекіткен күннен бастап қолданысқа енгізілді.